

بررسی و شناخت دیوان بین‌المللی کیفری با مذاقه در قوانین ایران

(تاریخ دریافت ۱۴۰۰/۰۹/۱۱، تاریخ تصویب ۱۴۰۰/۱۲/۱۲)

اعظم گلابگریان

چکیده

دیوان کیفری بین‌المللی به انگلیسی International Criminal Court به اختصار ICC نخستین دادگاه دائمی بین‌المللی برای رسیدگی به جرایم نسل‌کشی، جنایات علیه بشریت، جنایت جنگی و جنایت تجاوز است که مقر آن در لاهه، هلند قرار دارد. این دادگاه به جرایمی رسیدگی می‌کند که پس از این تاریخ توسط اتباع یا در قلمرو یکی از کشورهای عضو انجام شده باشد یا اینکه با تصویب شورای امنیت سازمان ملل متحد به این دیوان احاله شده باشد. بر اساس ماده ۵ اساسنامه رم، دیوان بین‌المللی کیفری به ۴ گروه از جرایم اشخاص حقیقی رسیدگی می‌کند که «جدی‌ترین جرایم از نظر جامعه بین‌المللی در تمامیت آن» نسل‌کشی، جنایت علیه بشریت، جنایت جنگی و جنایت تجاوز توصیف شده‌اند. اساسنامه رم، تمام این جرایم به جز جنایت تجاوز یا جنایت علیه صلح را تعریف کرده، اما در خصوص تجاوز سرزمینی به توافق نرسیده‌است. به همین جهت مقرر شده که دیوان از رسیدگی به موضوعات مربوط به این جرم تا هنگامی که کشورهای عضو در ارائه تعریفی از آن و شرایط تعقیب مرتکبین آن به توافق برسند خودداری کند. ایده تشکیل یک دادگاه کیفری بین‌المللی برای محاکمه مرتکبان جرایم بین‌المللی از ۵۰ سال قبل از تصویب اساسنامه رم، از سوی جامعه بین‌المللی مورد توجه بوده است. در نهم دسامبر سال ۱۹۴۸ میلادی و یک روز قبل از تصویب «اعلامیه جهانی حقوق بشر»، مجمع عمومی ملل متحد، «کمیسیون حقوق بین‌الملل» این سازمان را ملزم نمود تا تاسیس یک دادگاه کیفری بین‌المللی دائمی را پیگیری نماید. آرزو و تمنایی که البته چندین دهه زمان برد تا به واقعیت پیوست. در این مقاله قصد داریم بررسی و شناخت دیوان بین‌المللی کیفری با مذاقه در قوانین ایران پردازیم و این دیوان را با قانون آیین دادرسی کیفری مورد مقایسه و تطبیق قرار دهیم.

واژگان کلیدی: دیوان بین‌المللی کیفری، قانون کیفری، حقوق بین‌الملل، جنایت علیه بشریت، جرایم

بین‌المللی، اساسنامه رم